

YUNAK TURİZM POTANSİYELİ

YUNAK TURİZM POTANSİYELİ

Anadolu'nun orta kesimlerinde yer alan Yunak çevresi, tarihin çeşitli devrelerinde birçok kavmin uğrak yeri olmuştur. İlçe yakınlarında Roma, hatta Hitit devrinden kalma kalıntılara rastlanmaktadır. Çevrede yapılan kazılarda çeşitli amaçlarla kullanılan küpler bulunmuş olup, ilk yerleşim yıllarında bol miktarda bağ köklerine rastlandığı rivayet edilmektedir. Bunlar, ilçe çevresinin eski devirlerde bağlık bahçelik olduğu fikrini uyandırmaktadır. İlçe yakınlarındaki mağaralarda hangi devre ait olduğu kesin belirlenemeyen küplerin halen çıkmakta olduğu söylenir. Hatta ilçemizin bugünkü yerinde ev temeli kazarken resimli taşların çıktığı görülmüştür. Tarihi kral yolunun bu yakınardan geçtiği, Sivrihisar ilçesine bağlı Ballı Hisar'daki yol kalıntılarında anlaşılmaktadır. Büyükhasan köyündeki Sefiran şehir kalıntıları, Çeltik ilçesi yakınlarındaki Akçasehir harabeleri, yine çeltik ilçesi Beşgöz değirmeni mevkiinde Polathisar ve Sarıkaya mağaraları, Turgut kasabası Miskamid şehir harabeleri, Harunlar köyündeki kale yıkıntıları ve karagöz Ağılı mevkiindeki kilise ve şehir harabeleri buranın eski çağlarda ve Bizanslılar devrinde önemli bir yerleşim merkezi olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. İlçenin kuzeybatısında düsen, 2 km. mesafedeki Hacı İbrahim Dağı ismiyle bilinen bir

tepenin yani başında bayramın Hazine ini adında bir mağara mevcuttur. Yapılan araştırmalar, bu mağaranın eski devirlerde bir maden ocağı olarak çalıştırıldığı ve sonraları da zaman kanun kaçakçılarının barındığı bir yer olduğunu göstermiştir. Yine, şehrin eteğinde kurulduğu Bayatkolu dağının doğusuna bakan yönünde Yallı Mağarası isminde dibi bulunmayan bir taş mağara mevcuttur. Dağın ismi Bayat aşiretinin bir koluna dayandırılır. Dağın kuzey yamacına yerleşmiş yaklaşık bundan 500 sene kadar evvel yaşamış olan bu kolun yurtlarını bırakarak dağıldığı veya başka yelere göç ettikleri anlaşılmaktadır.

İlçenin doğusuna düşen Kurşunlu dağının doğu kısmında Hazine ini ismi ile meşhur bir mağara bulunmaktadır. Dağın üzerinde kale denilen bir kalıntı vardır. Halk tarafından, muhtemelen hazine aramak için yapılan kazılarda su sarnıcına benzer bir çukur bulunmuştur. Kalenin kendisinden başlamak üzere güneye doğru ve kuzeybatısına doğru uzanan iki ayrı sur mevcuttur. Şehrin Karataş Mahallesinde Turoglularına ait bahçe içinde bir başka mağara vardır. Bu mağarada ilmi bir araştırma yapılmış değildir çok büyük olduğu ve içinde insan iskeletleri bulunduğu anlatılır. Ayrıca büyük mermer sütunlu taslarla bazı kapıları örtülmüş hatta arabayı andıran tekerlekli mermer bir taş bu mağaradan çıkartılmıştır. 11.YY. da Oğuz Türklerinin Anadolu'nun doğusundan batısına doğru bir yelpaze gibi yayılmalarından sonra bu yörede Bizans hakimiyeti bitmiştir. Konya çevresi Oğuz Türklerini batıya ilerleyişi için bir yığınak yeri olmuştur. Anadolu'yu yurt edinmek için gelen Türk boylarının ilçemiz çevresinde yerleştiklerini ve günümüzde de Yunak'a bağlı birtakım köyleri kurduklarını biliyoruz. Torunlar köyünün Afşar boyuna mensup insanlar tarafından kurulduğu, Hursunlu Kuzören, Killar, Turgut, Yiğar köylerinin Türkmen köyleri

olduğu biliniyor 12.yy. sonlarında ise Musul'dan gelen Oğuzların Peçenek boyundan Atçekenler kolu Turgut çevresine yerleşmişlerdir. Turgut Kasabasının Yunak' tan çok daha eski bir tarihe eski bir tarihe sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yunak ilçe merkezinin tarihi ise yeni sayılır. Merkeze ve bazı yakın köylere yerleşme 16.yy dan sonra olmuştur. Safeviler zamanında Horasan'dan gelip önce Karabağ'a sonrada Bitlis dağları eteklerine yerleşen Ruzegi adlı bir köyün Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Kars, Erzurum, Erzincan, Elazığ, Harput, Malatya, Maraş ve Çorum illerine dağıldıkları 17. yy başlarında ise tedricen doğudan batıya devam eden göçler sonunda Yunak bölgesine iskan olan 25 obadan 12 sinin Bilbaş 12 sinin de Govastı'ya taşındıkları ve sırasıyla hatırlı Koçyazı Meşelik Sülüklü Saray köylerini kurdukları, 18.yy ortalarında ise Rus istilası nedeni ile göç ederek gelen aynı aşiretlere bağlı gruplar tarafından Yunak in kurulduğu bilinmektedir.

İlçeye ilk yerleşim Karataş deresi denilen

YUNAK TURİZM POTANSİYELİ

yerde olmuştur. Dere yakınında beyaz mermer sütana benzer düz bir sabit kaya vardır. Bu kayanın üzerinde oyulmuş yuvarlaklar bulunur. Buraya halk arasında Düldül ayağı denilmektedir. Bir hazine işareti olabileceği düşüncesi ile kazılar yapılsa da boş küplerden başka bir şey bulunmamıştır. İlçeye ilk yerleşimin bu çevrede olması muhtemeldir. Cevdet TURKAY, Konya sancağına bağlı Yunak aşiretinden bahseder. Yunak aşiretinin Yörükhan taifesine mensup olduğunu iddia ederse de bunun ilçemizle ilgili olup olmadığı tartışmalıdır. Halk arasındaki rivayetlere göre günümüzden 300 Yıl kadar evvel Sivrihisar'ın buzluca köyünde Diftar Mehmet isminde bir kişi aşiretiyle buraya yerleşmiştir. Hikayeye göre Sivrihisar'daki Örekte (Atların Toplu Yayılışı) kaçarak ilçenin kuzeyindeki Karataş'a gelerek yayılan atları aramaya gelen iki kişi burayı çok beğenmişler geri döndüklerinde bol sulu yeşiller içinde adeta Cennet gibi olduğunu söyledikleri Karataş'a yerleşmek istemişler. Sonuçta buraya gelmişler. Önceden çadır kurdularsa da sonradan evlerini yapmışlar günümüzde Diftar Mehmet'i ULAS sülalesi temsil etmektedir. Karataş Mahallesi' ne ilk yerleşmelerden sonra Elazığ'dan Govastı adinde bir kabilenin geldiği ve bu insanların günümüzdeki Merkez caminin üst kısımlarına yerleştikleri söylenir. Yukarıda geçen kelimenin yorgun öküzlü anlamına geldiği ve daha fazla gitmeyerek buraya yerleştikleri beyan edilir. " Govastı kelimesinin Prof. Dr. Faruk Sümer' in Oğuzlar adlı eserinin 210. sayfasında Kovalsı diye kaydedilen boy olması ihtimali yüksektir. Bir başka rivayete göre de yukarıda adı geçen

Diftar Mehmet, buraya yerleştiğinde o günün şartlarında tutunabilmek için Cihanbeyli aşiretini davet etmiştir. Bu aşiretin Beydilli aşireti mensubu olduğu ve Harput'tan gelerek Ankara sancağının Haymana çevresine yerleştiği ve konar -göçer ,Türkmen efradı taifesinden olduğu iddia edilir.

**ROMA VE HİTİT DEVRİNDEN KALMA TARİHİ
KALINTILAR (İlçeye ilk yerleşim yeri olan Karataş
Mahallesinde bulunan Kız oğlan Mağarası)**

YERALTI SIĞINAĞI (ŞEHİRİ)

Yunak'ın Karataş Mahallesi'nde bulunan yeraltı sığınağı veya yerleşkesinin günümüzde tek girişi veya havalandırma bacası bulunmaktadır. Genel olarak 1,5 metre yüksekliğinde ve 1 metre genişliğinde olan labirentli bir yapıdaki galerilerin düzgün geometrik bir planı vardır. Galeriler arası bağlantılar kubbemsi yapılı ve daha alçak (0,5-1 metre) tavanlıdır. Buna karşılık, değişik amaçlarla kullanılan (mesela mezarlık) bazı bölümler ise daha geniştir.

Tarihî Yunak Yeraltı Sığınağının çoğu yeri, özellikle havalandırma bacalarının altına gelen bölümleri, dışarıdan insanlar tarafından

dökülen molozlarla kapanmıştır. Buna karşılık, hiçbir kesimde çökme ve oturmaya ait şekil ve malzemelere rastlanmamıştır. Çoğu yerde ağızları beton kapak veya bloklarla kapatılan havalandırma bacalarının, kesin sayıları bilinmemekle beraber, mevcut girişin yakın çevresinde, yüzeyde yapılan araştırma ve içerideki izlenimlere göre, birbirine yakın en az beş tanesi tespit edilmiştir. Derinlikleri 5-7 metre arasında değişen bu bacaların düzgün geometrik yapıları vardır.

Akşehir Müze Müdürlüğü elemanlarınca Erken Hıristiyanlık Döneminde yapıldığı belirtilen Yunak Yeraltı Sığınağı/Şehrinin, işlevi konusunda (sığınak veya yeraltı şehri) herhangi bir bilgi yoktur. Ancak, ülkemizde bulunan benzer örneklerle karşılaştırıldığında; bu galeri ve bacaların, bir yeraltı şehrinin üst bölümleri olabileceği kanaatini uyandırmaktadır. Tamamı veya bütün bölümleri belirlenemeyen bu yapının; değişik kesimlerindeki geniş alanlar, galeriler arası dar bağlantılar, belirli yerlerdeki kemikler, Yunak çevresinde kristalize kireçtaşlarından yapılmış ve tahrip edilmemiş işlenmiş iri taşlar (lahit kapağı, sütun veya kemer amaçlı), bu yapının bir yeraltı şehri olabileceği izlenimini vermektedir.

Erimesiz veya geçirimsiz genç çökeller içinde kazılan yeraltı sığınağının havalandırması, kullanım aşamasında bacalar vasıtasıyla sağlanmıştır. Ancak bu bacaların günümüzde biri dışında hepsi kapatıldığından, dış atmosferle olan bağlantısı kesilmiştir. Bu sebeple, yeraltında hapsolmuş bir hava vardır. 2005 Ağustosunda yapılan çalışmalar sırasında, içerde 14 °C -16 °C sıcaklık ve %71 nispi nem ölçülmüştür. Buna karşılık % 20,3 oksijen (dış atmosferde normal değer % 20,9), 12 ppm karbon monoksit (normal değer 2 ppm), ve -2 lcl metan (normal değer

o) tespit edilmiştir. Buna karşılık hidrojen sülfür tespit edilmemiştir. İnsan hayatını fazla etkilemeyecek değerlerde olan bu gaz fazlalığı, bacaların kapatılması sonucu hapsedilmiş havadan ileri gelmiştir. Bacaların açılmasıyla, meydana gelecek sirkülasyona bağlı olarak, yeraltı şehrinin havasının normal değerlere ulaşacağı şüphesizdir.

Yeraltı şehrinin incelen bölümlerinde bir çökme ve oturma riski yoktur. İçinde kazıldığı çökellerin arasında bulunan ve karbonat çimentoyla tutturularak sertleşmiş konglomeratik düzeyler, galeriler için çökme tehlikesini ortadan kaldırmıştır. Ayrıca galerilerin genişlik ve yüksekliklerinin boyutları; tavan stabilitesini (duyarlılığını) bozacak seviyede değildir. Galerilerde yer yer görülen molozlar, bacaları kapatmak için dışarıdan atılmış malzemelerden oluşmuştur.

Roma ve Hitit devrinden Kalma Sığınak ve Mağaralar

ÇEŞMELER

Yunak'a ilk gelenler burada eski bir Bizans yerleşkesi harabeleriyle karşılaşmışlardır. Bunlardan günümüze kadar gelebilen çeşmeler, esasen Bizans dönemine ait olsa da orijinalliğini kaybetmiş, Osmanlı döneminin son yıllarında restore edilerek yeniden hizmete sunulmuştur.

İlçemizin İlk Yerleşim Yeri olan Karataş Mahallesinde bulunan Tarihi Kuru Çeşme

İlçemizin Kuzey Batısında Bayatkulu Dağında bulunan kesin olarak tam bilgi bulunmayan Tarihi türbe ulaşım patika yollarda sağlanmaktadır.

TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ VE EKONOMİK FAYDANIN ARTIRILABİLMESİ İÇİN YAPTIĞIMIZ ÇALIŞMALAR;

İlçemiz de bulunan yer altı şehrinin ilçemiz turizminin hizmetine sokulması için gerekli kazı ve bakım çalışmalarının yapılmasını.

İlçemiz de bulunan Kız- oğlan mağarasının turizme açılabilmesi için gerekli bakım, yol çalışmalarının yapılması.

İlçemiz de bulunan Kuru çeşme' nin bakım ve restorasyon çalışmalarının yapılması

İlçemiz; Bayatkulu dağının kuzeyinde bulunan Türbenin bakım, yol çalışmalarının yapılarak ziyarete açılması.

İlçemizin yetiştiği 20.yy "Yunus Emre" si, "Aşık Molla Rahim" inanç turizmi açısından son derece önem arz eden bir değerimizdir. Aşık Molla rahim adına düzenleyeceğimiz "Anma Günleri" çalışmalarımız devam etmektedir.

İlçemiz tarım ve hayvancılık potansiyeli düşünüldüğünde;

- Agro-turizm,
- Çiftlik turizmi,
- Organik gıda turizmi,
- Trecking,
- Kamping vb. geliştirilebilecek turizm potansiyelleri arasındadır.

Yunak Belediye Başkanlığı olarak bu konudaki çalışmalarımızı ilgi kurum ve kuruluşlar nezinde sürdürmekteyiz. İlçemizin turizmden de hak ettiği payı almak için çalışmaktayız.

